

MBN AU § 48 Grönplan för Gotland

Ärendenummer: MBN 2019/7577

Arbetsutskottets beslut

Miljö- och byggnämndens arbetsutskott beslutar att godkänna att grönplanen kan gå vidare för behandling i regionstyrelsen och antagande av regionfullmäktige.

Reservation:

Kerstin Löfgren-Dahlström (C) reserverar sig mot beslutet i förmån för eget yrkande.

Sammanfattning

Detta är ett svar på återremittering efter Miljö- och byggnämndens beslut 2023-02-09 att grönplanen behöver kompletteras med ett förtydligande om grönplanens status i förhållande till andra samhällsintressen. Förtydligandet har gjorts under rubriken 1.1.2 Syfte med grönplan för Gotland samt en illustration under rubriken 1.2 Användning.

Byggnadsnämnden beslutade 2018-11-14 (§ 241) att avsätta medel för framtagande av en grönstrategi och grönplan i ett förvaltningsöverskridande projekt mellan samhällsbyggnadsförvaltningen och teknikförvaltningen. Samtidigt beslutades att medel skulle avsättas för att ta fram en sociotopkartering för Visby tätort samt uppdatera och komplettera övriga tätorter. Miljö- och byggnämnden beslutade 2019-10-22 (§ 241) att avsätta ytterligare medel för att ta fram två nya kunskapsunderlag till grönplanen; kartläggning av ekosystemtjänster och analys av ekologiska samband.

Uppdraget har varit att ta fram ett planeringsunderlag till översiktsplanen avseende grönstrukturens värden. Underlaget skulle innehålla ställningstaganden och kunskaper för att nå

nationellt beslutade miljö- och friluftslivsmål samt internationella åtaganden. Syftet med uppdraget har också varit att underlaget ska kunna användas som stöd i prioritering och verksamhetsplanering i förvaltning av Region Gotlands mark. Underlaget bidrar till en större helhetsbild av landskapet och en större detaljkunskap om grönstrukturen i tätorterna. I och med detta skapas bättre förutsättningar för hållbar fysisk planering på hela Gotland och en hållbar förvaltning av Region Gotlands mark.

Grönplanen har varit ute på samråd under tiden 25 januari-25 april 2022. Samrådsyttrandena har föranlett ett antal ändringar av och tillägg till grönplanen som redovisas i samrådsredogörelsen. En bilaga om Gotlands naturtyper samt en bilaga med åtgärder har tillkommit. Övriga bilagor har inte ändrats efter samrådet. Nu önskas nämndens synpunkter på förslaget till grönplan samt beslut om att grönplanen kan gå vidare för behandling i regionstyrelsen och antagande av regionfullmäktige. Samrådsredogörelse för grönplanen och förslag till antagandehandling för grönplanen (inklusive bilagor till dessa) finns bilagt tjänsteskrivelsen. Innan antagande kommer grönplanen att överföras till sin kommunikationsyta online (<https://arcg.is/1P5XPP>).

Ärendebeskrivning

Detta är ett svar på återremittering efter Miljö- och byggnämndens beslut 2023-02-09 att grönplanen behöver kompletteras med ett förtydligande om grönplanens status i förhållande till andra samhällsintressen. Förtydligandet har gjorts under rubriken 1.1.2 Syfte med grönplan för Gotland samt en illustration under rubriken 1.2 Användning.

Byggnadsnämnden beslutade 2018-11-14 (§ 241) att avsätta medel för framtagande av en grönstrategi och grönplan i ett

förvaltningsöverskridande projekt mellan samhällsbyggnadsförvaltningen och teknikförvaltningen. Samtidigt beslutades att medel skulle avsättas för att ta fram en sociotopkartering för Visby tätort samt uppdatera och komplettera övriga tätorter. Miljö- och byggnämnden beslutade 2019-10-22 (§ 241) att avsätta ytterligare medel för att ta fram två nya kunskapsunderlag till grönplanen; kartläggning av ekosystemtjänster och analys av ekologiska samband. Dessa fick också 50 procents finansiering genom LONA-bidrag (statligt stöd för naturvårdsprojekt).

Uppdraget har varit att ta fram ett planeringsunderlag till översiktsplanen avseende grönstrukturens värden. Underlaget skulle innehålla ställningstaganden och kunskaper för att nå nationellt beslutade miljö- och friluftslivsmål samt internationella åtaganden. Syftet med uppdraget har också varit att underlaget ska kunna användas som stöd i prioritering och verksamhetsplanering i förvaltning av Region Gotlands mark. Underlaget bidrar till en större helhetsbild av landskapet och en större detaljkunskap om grönstrukturen i tätorterna. I och med detta skapas bättre förutsättningar för hållbar fysisk planering på hela Gotland och en hållbar förvaltning av Region Gotlands mark.

Grönplanens huvudsakliga syfte är att belysa och redovisa grönstrukturens värden och funktioner. Vision, mål, strategier och planeringsriktlinjer är vägledande för hur Region Gotland arbetar inom samhällsbyggnadsprocessen, där allt från planering, design, byggande, förvaltning med mera ingår. Likt översiktsplanen är grönplanen inte ett juridiskt bindande dokument. Grönplanen väger inte de gröna värdena mot andra samhällsintressen utan det sker i översiktsplan och detaljplanering. En annan del i syftet är att Region Gotland går före och visar vägen i utveckling och

förvaltning av sin egen mark på sätt så att ekosystemtjänster värnas och biologisk mångfald gynnas.

Grönstruktur i städer och tätorter är, liksom bebyggelsestruktur och trafikstruktur, en överordnad struktur som består av ett nätverk av små och stora grönområden av olika karaktär och funktion. Begreppet innefattar alla aspekter av gröna och blå värden; friluftsliv, naturvård, biologisk mångfald, kulturarv, landskapsbild med mera. En rik grönstruktur innehåller många funktioner, exempelvis spridningskorridorer för djur och växter, klimatanpassning, estetiska värden, ger renare luft och bidrar även till bättre hälsa för alla medborgare. Blåstrukturen och vattenfrågor är starkt kopplade till grönstrukturens funktioner och avhandlas ofta när grönstrukturens mångfunktionalitet diskuteras. Det är viktigt att grönstrukturen, som på många sätt bidrar till vår välfärd, är tillgänglig, nåbar och av god kvalitet.

Fyra mål och tolv strategier ska hjälpa Region Gotland i arbetet med att uppfylla visionen och bibehålla och utveckla en ändamålsenlig grönstruktur. Grönplanen gäller fram till 2040, sedan får ett nytt beslut om aktualisering tas. Planeringsriktlinjer tillsammans med åtgärder talar om vad som ska göras för att nå måluppfyllelse. Bilagan med åtgärder beskriver kortfattat vilka åtgärder som bör ske inom tre respektive fem och tio år och vilka åtgärder som bör ske löpande inom Region Gotlands ordinarie arbete. Det framgår också efter respektive åtgärd vilka förvaltningar som är ansvariga för att genomföra åtgärden. Planeringsriktlinjerna berör det löpande arbetet inom Region Gotland medan åtgärderna är egna projekt med organisation och budget där medel får äskas i budgetprocessen. Att Grönplanen har antagits medför inte automatiskt att alla åtgärder kommer att

genomföras, utan prioriteringar görs löpande utifrån de resurser som finns tillgängliga.

Grönplanens frågor regleras i många fall av befintlig lagstiftning. Det finns också internationella, nationella och regionala mål och ambitioner som planen kopplar an till. Grönplanen visar hur Region Gotland möter lagkraven och hur vi kan göra för att uppnå de övergripande mål som redan finns. Mål 1, 2 och 3 i grönplanen kan framförallt kopplas till den regionala utvecklingsstrategins effektmål 2 En trygg och attraktiv livsmiljö med goda uppväxtvillkor, effektmål 9 Säkrad biologisk mångfald och delvis också effektmål 5 Ett klimatneutralt Gotland. Mål 4 kan framförallt kopplas till effektmål 3 God beredskap och god förmåga att hantera samhällsstörningar.

Grönplanen har varit ute på samråd tillsammans med översiktsplanen under tiden 25 januari-25 april 2022. Hur samrådet bedrivits beskrivs i samrådsredogörelsen. Samrådsyttrandena har föranlett ett antal ändringar av och tillägg till grönplanen som även de redovisas i samrådsredogörelsen. En bilaga om Gotlands naturtyper samt en bilaga med åtgärder har tillkommit till grönplanen. Syftet med den förstnämnda bilagan är att tydliggöra vilka värdefulla naturmiljöer som finns på Gotland och vilka av dem som Gotland har ett särskilt ansvar att bevara. Naturtyperna beskrivs i text i bilagan och på webbplatsformen kommer det även finnas bilder. Bilagan beskriver även hotfaktorer som kan påverka naturtyperna negativt och riktlinjer för naturtypernas bevarande. Övriga bilagor till grönplanen (sociotopkartering, ekosystemtjänstskartering och analys av ekologiska samband) har inte ändrats efter samrådet.

Nu önskas nämndens synpunkter på förslaget till grönplan samt beslut om att grönplanen kan gå vidare för behandling i

regionstyrelsen och antagande av regionfullmäktige. Samrådsredogörelse för grönplanen och förslag till antagandehandling för grönplanen (inklusive bilagor till dessa) finns bilagt tjänsteskrivelsen. Innan antagande kommer grönplanen att överföras till sin kommunikationsyta online (<https://arcg.is/1P5XPP>).

Bedömning

På kort sikt är Grönplanen förenad med kostnader kopplade till åtgärder som prioriteras och budgeteras i varje års budgetberedning. På längre sikt nås samhällsekonomiska vinster genom friskare och nöjdare befolkning. Grönplanen kan bidra till att fler väljer bort bilen till förmån för gång- och cykel, vilket även bidrar till energiomställningen.

Forskning visar att det lönar sig att förekomma istället för att åtgärda i efterhand, till exempel när det gäller klimatanpassning där skadorna kan bli stora och oersättliga. Naturbaserade lösningar för att förebygga negativa effekter från utsläpp och förändrat klimat innebär en initial kostnad, men är nästintill gratis vid drift och underhåll.

Ärendets behandling under mötet

Ärendet föredrogs av Evelina Lindgren, kommunekolog, och Jessica Svännel, landskapsarkitekt. Arbetsutskottet ansluter sig till förvaltningens bedömning.

Yrkanden:

Kerstin Löfgren-Dahlström (C) yrkar att Grönplanen skall fungera som ett kunskapsunderlag, inte som ett styrdokument.

Ordförande Andreas Unger (M) ställer proposition på förvaltningens förslag och Kerstin Löfgren-Dahlström (C) yrkande och finner att förvaltningens förslag vinner bifall.

Reservation:

Kerstin Löfgren-Dahlström (C) reserverar sig mot beslutet.

Beslutsunderlag

2023-02-14 SBF Plan Tjänsteskrivelse Grönplan för Gotland
230214

2023-02-14 Grönplan för Gotland Antagandehandling

2023-01-12 Bilaga 1 Grönplanens åtgärder 1.0

2023-01-12 Bilaga Gotlands naturtyper

2023-01-12 Samrådsredogörelse Grönplan för Gotland

2023-01-12 Bilaga till samrådsredogörelse Samrådssynpunkter

2021-04-09 Ekosystemtjänstkartering

2021-02-16 Ekologiska samband

2021-06-02 Sociotopkartering Fårösund, Lärbro, Slite, Visby,
Roma, Klintehamn, Hemse och Burgsvik

Skickas till

Projektledaren